

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
13.12.2021

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUSTA KOSKEVAN SITOUMUKSEN ANTAMISESTA VUONNA 2022

1. Taustaa

Ohjelmakaudella 2014–2020 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1305/2013, jäljempänä *maaseutuasetus*. Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion maaseutuasetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään maaseudun kehittämisohjelmaan. Euroopan komissio hyväksyi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 12.12.2014. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyy tukijärjestelmänä muun muassa eläinten hyvinvointikorvaus.

Tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2020/2220 1 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston mukaisten ohjelmien kestoja pidennetään vuoden 2022 loppuun asti. Edellä mainitulla perusteella Suomessa on tarkoitus soveltaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014–2020 myös vuosina 2021 ja 2022. Tältä osin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014–2020 on tehty muutoksia. Muutokset hyväksyttiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 täytäntöönpanoa seuraavassa maaseutuohjelman seurantakomiteassa 1.12.2020. Maaseutuasetuksen 58 a artiklassa tarkoitettuja Euroopan unionin maatalousalan ja maaseutualueiden elvyttämiseen tarkoitettuja varoja koskeva muutosesitys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014–2020 toimitettiin Euroopan komissiolle 16.4.2021. Euroopan komissio hyväksyi muutokset 4.8.2021 (Euroopan komission täytäntöönpanopäätös C(2021)5947).

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksesta säädetään eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetussa laissa (1360/2014). Lain 3 §:n 4 momentin ja 7 §:n 4 momentin nojalla voidaan korvauksen vuosittaisesta myöntämisestä ja sitoumuksista säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ohjelmakaudella 2014—2020 ja sen siirtymäkaudella annetaan vuosittain valtioneuvoston asetus eläinten hyvinvointikorvausta koskevien uusien sitoumusten antamisesta. Valtioneuvoston asetuksen antamisen yhteydessä otetaan huomioon eläinten hyvinvointikorvaukseen vuosittain käytettävissä oleva valtion talousarvion määräraha.

2. Asetuksen sisältö

Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin eläinten hyvinvointikorvausta koskevista sitoumuksista. Vuonna 2022 aktiiviviljelijä voisi antaa uuden eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun sitoumuksen. Eläinten hyvinvointikorvausta koskeva sitoumus voidaan antaa naudoista, sioista, lampaista, vuohista sekä siipikarjasta.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin eläinten hyvinvointikorvausta koskevaan sitoumukseen valittavista toimenpiteistä. Aktiiviviljelijä voisi sitoumuksen antaessaan valita eläinten hyvinvointikorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (121/2015) 4 §:ssä tarkoitettuja eläinlajikohtaisia toimenpiteitä. Vuonna 2022 kaikki edellä mainitut eläinlajikohtaiset toimenpiteet olisivat valittavina. Eläinlajikohtaisia toimenpiteitä olisi valittava vähintään yksi.

Asetuksen 3 §:n mukaan asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

3. Taloudelliset vaikutukset

Eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvat kustannukset maksetaan valtion talousarvion momentin 30.10.43 (Eläinten hyvinvointikorvaukset) määrärahasta. Vuoden 2022 valtion talousarvion mukaan kyseisen momentin määräraha on 65,0 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 27,3 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 37,7 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 on maaseuturahaston osalta 42 prosenttia.

Momentilla 30.10.43 arvioidaan olevan vuonna 2022 noin 16 miljoonaa euroa vuodelta 2021 siirtyvää määrärahaa. Momentilla olisi siten tämänhetkisen arvion mukainen siirtyvä määräraha huomioon ottaen yhteensä käytettävissä noin 81 miljoonaa euroa.

Vuonna 2021 eläinten hyvinvointikorvaukseen arvioidaan tarvittavan noin 71 miljoonaa euroa.

Siirtyvä määräraha käytetään vuodelta 2021 maksettavan eläinten hyvinvointikorvauksen toisen maksuerän maksamiseen. Vuodelta 2021 maksettavan eläinten hyvinvointikorvauksen toinen maksuerä, joka on noin 50 prosenttia vuodelta 2021 maksettavan korvauksen kokonaismäärästä, maksetaan kesäkuussa 2022. Vuodelta 2022 maksettavan eläinten hyvinvointikorvauksen ensimmäinen maksuerä, joka on noin 50 prosenttia vuodelta 2022 maksettavan korvauksen kokonaismäärästä, maksetaan marraskuussa 2022. Loppuosa eli noin 50 prosenttia vuodelta 2022 maksettavista korvauksista maksetaan vuonna 2023.

Eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puiteissa.

4. Lausunnot

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:ltä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunnalta, Eläinten hyvinvointikeskukselta, Eläinsuojeluliitto Animalia ry:ltä, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapetens förbund rf:ltä, Maaseudun Kehittäjät ry:ltä, Suomen Siipikarjaliitto ry:ltä,

Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry:ltä, Pihvikarjaliitto ry:ltä, Suomen Sikayrittäjät ry:ltä, Suomen Lammasyhdistys ry:ltä ja Suomen Vuohiyhdistys ry:ltä.

Lausunnon antoivat ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry, Eläinten hyvinvointikeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Suomen Sikayrittäjät ry. Ympäristöministeriöllä, Ruokavirastolla, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:llä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:llä ja Suomen Sikayrittäjät ry:llä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta. Eläinten hyvinvointikeskus totesi lausunnossaan, että vaatimuksena tulisi olla, että eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuvan viljelijän on valittava useampi kuin yksi toimenpide. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska ehdotettu muutos vaatisi ensin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 muutoksen. Eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuvat maatilat valitsevat niille tilakohtaisesti parhaiten sopivat toimenpiteet.

5. Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.